

ΕΝΟΤΗΤΑ 38^η Ο μικρασιατικός πόλεμος (1919-1922)

Α. Η ελληνική διοίκηση της Μ. Ασίας

2 Μαΐου 1919:

- απόβαση ελληνικού στρατού στη Σμύρνη
- εγκατάσταση ελληνικής διοίκησης
- Επικεφαλής ο ύπατος **αρμοστής** (γενικός διοικητής) **Αριστείδης Στεργιάδης** (έμπιστος του Βενιζέλου)
- ↳ εντολή να αντιμετωπίζει **ισότιμα** όλους τους κατοίκους!
- Η πολιτική αυτή των **ίσων αποστάσεων** δεν γινόταν πάντα δεκτή από την ελληνική στρατιωτική ηγεσία, τον μητροπολίτη Σμύρνης **Χρυσόστομο** και ορισμένους Μικρασιάτες Έλληνες
- Ο Στεργιάδης έδειξε παράλληλα έναν αυταρχικό χαρακτήρα, ώστε να γίνει **αντιπαθής!**
- Ωστόσο, η ελληνική διοίκηση επιτέλεσε **σημαντικό έργο** στην οικονομία, την εκπαίδευση, την υγεία και κυρίως στην επανεγκατάσταση των Ελλήνων που είχαν διωχθεί παλιότερα από τις οθωμανικές αρχές

Β. Οι επιχειρήσεις του ελληνικού στρατού έως το καλοκαίρι του 1920

- Ο ελληνικός στρατός κατέλαβε αρχικά τα εδάφη με εντολή από την Αντάντ (Συνθήκη Σεβρών)
- Αργότερα ο Βενιζέλος έλαβε **άδεια** από τους συμμάχους **να επεκτείνει την ζώνη ελληνικής κατοχής**
- Έτσι, ο στρατός κατέλαβε την **Αν. Θράκη** (1920) και προέλασε το καλοκαίρι του 1920 σε βάθος **100-150 χλμ. ανατολικά της ζώνης της Σμύρνης**.

Γ. Απόρριψη της Συνθήκης των Σεβρών από το τουρκικό κίνημα αντίστασης

- Οι ελληνικές επιτυχίες διευκόλυναν την Αντάντ να επιβάλει τη συνθήκη των Σεβρών στο Σουλτάνο
- όμως ο **Κεμάλ απέρριψε** τη συνθήκη
- ταυτόχρονα το τουρκικό εθνικό κίνημα ενισχύονταν ολοένα
- ↳ Η **Αντάντ** έγινε **επιφυλακτική** για το πόσο ο ελληνικός στρατός θα μπορούσε να επιβληθεί

Δ. Οι εκλογές του 1920 στην Ελλάδα και η επάνοδος του Κωνσταντίνου

- Λίγες μέρες μετά την υπογραφή της συνθήκης των **Σεβρών** στο Παρίσι, ο **Βενιζέλος** δέχθηκε **δολοφονική επίθεση** από Έλληνες φιλοβασιλικούς.
- Η είδηση στην Αθήνα προκαλεί πογκρόμ διώξεων των Αντιβενιζελικών με αποκορύφωμα τη **δολοφονία** του **Ίωνα Δραγούμη**
- Επιστρέφοντας στην Ελλάδα ο **Βενιζέλος** προκήρυξε **εκλογές** (1920), κρίνοντας ότι θα ήταν ευνοϊκό το κλίμα μετά την επιτυχία της συνθήκης των Σεβρών
- Υποτίμησε **όμως** το γεγονός ότι ένα σημαντικό τμήμα της ελληνικής κοινωνίας **είχε κουραστεί** από τον πόλεμο (Βαλκανικοί-Α΄ Παγκόσμιος Πόλεμος – Μικρασιατική εκστρατεία)
- Δημιουργήθηκε λοιπόν μια **αντιβενιζελική συμμαχία** με αρχηγό τον **Δημήτριο Γούναρη**: υποσχόταν **τερματισμό του πολέμου** και «απαλλαγή από τη βενιζελική τυραννία»
- Στο μεταξύ, ο θάνατος βασιλιά **Αλεξάνδρου** δίνει στις εκλογές **χαρακτήρα δημοψηφίσματος** για την επιστροφή ή όχι του εξόριστου Κωνσταντίνου στην Ελλάδα

Ήττα Βενιζέλου/ επιστροφή Κωνσταντίνου

- Εκλογές Νοέμβριος 1920: **ήττα Φιλελευθέρων** (Βενιζέλος)
- Ο Βενιζέλος φεύγει από Ελλάδα
- Η νέα φιλοβασιλική κυβέρνηση οργανώνει **δημοψήφισμα** για την επιστροφή ή όχι του βασιλιά
- υπερβολικά υψηλό ποσοστό υπέρ Κωνσταντίνου
- Υποψίες για **νοθεία**
- **Επάνοδος Κωνσταντίνου**
(Δεκέμβριος 1920)

Ε. Διπλωματικές επιτυχίες του τουρκικού κινήματος αντίστασης

- Οι Δυνάμεις της Αντάντ **επανεξετάζουν** τη στάση τους, βλέποντας τους κεμαλικούς να επικρατούν στη σύγκρουση
- Χρησιμοποιούν την επιστροφή Κωνσταντίνου (εχθρού της Αντάντ) ως **πρόφαση** για να αναθεωρήσουν τη στάση τους προς την Ελλάδα
- **Ο Κεμάλ**, λοιπόν, υπογράφει **συμφωνίες συνεργασίας** με **Σοβιετική Ένωση** (1921), και με **Γαλλία & Ιταλία** (1921) προβλέποντας την αποχώρηση των στρατευμάτων από τη Μικρά Ασία με αντάλλαγμα την παραχώρηση διευκολύνσεων από την κεμαλική Τουρκία
- Οι ελληνικές προσπάθειες έχουν **μόνο τη βρετανική στήριξη** και μόνο σε διπλωματικό επίπεδο

ΣΤ. Οι εξελίξεις έως τον Αύγουστο του 1922

- Ο Κωνσταντίνος και η νέα κυβέρνηση αποφασίζουν **συνέχιση** του **πολέμου** (σε αντίθεση με τις προεκλογικές υποσχέσεις)!
- **Καλοκαίρι 1921**: μεγάλη ελληνική επίθεση που φτάνει έως τον ποταμό **Σαγγάριο**
- Χιλιάδες νεκροί και τραυματίες – ισχυρή αντίσταση
- Υποχώρηση και άμυνα για έναν χρόνο στη γραμμή **Εσκή_Σεχίρ-Κιουτάχεια-Αφιόν_Καραχισάρ**

Οι όροι του παιχνιδιού όμως είχαν αντιστραφεί:

- Ο **Κεμάλ** είναι πλέον **ενισχυμένος** οικονομικά, στρατιωτικά και διπλωματικά με τις συμφωνίες που έχει υπογράψει και εμφανίζεται **αδιάλλακτος**
- Στην **Αθήνα** υπάρχει ισχυρή **αντιπολίτευση** (Αλ. **Παπαναστασίου**, - **Δημοκρατικό Μανιφέστεσο, 1922**) και **οικονομική κρίση**
Επίσης, **καμιά εξωτερική βοήθεια** (διπλωματική και οικονομική) για την Ελλάδα

Η καταστροφή:

- 13 Αυγούστου 1922: τελική τουρκική επίθεση
- Η Ελληνική άμυνα **καταρρέει** και **υποχωρεί**
- **27 Αυγ. 1922**: Ο κεμαλικός στρατός μπαίνει στη **Σμύρνη**.
- ☞ Η πόλη **πυρπολείται**
- ☞ Έλληνες και **Αρμένιοι** κάτοικοι **σφαγιάζονται**
- ☞ **Τέλος μικρασιατικού ελληνισμού** = **Προσφυγιά**
- ☞ **ΕΘΝΟΛΟΓΙΚΗ ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ – ΞΕΡΙΖΩΜΑ ΙΩΝΙΚΗΣ ΓΗΣ**